

NOVICI

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj IX.

O sredo 30. maliga serpana (srednoletna) 1851.

List 31.

Pismo

presvitliga nadvojvoda Jovana Krajnski kmetijski družbi.

24. dan t. m. so presvitli nadvojvoda Janez iz Vordernberga zastran velikiga zbora nemških kmetovavcov in gojzdnarjev, ki bo v Solnimgradu (Salzburg) od 1. do 6. septembra, sledeče pismo kmetijski družbi poslali, katero očitno razglasiti je odbor kmet. družbe sklenil, da sleherni ud pripomore po svoji moči v dogotovljenje tega povabila. Pismo se takole glasi:

„Tukaj Vam pošljem povabilo k 14. zboru nemških kmetovavcov in gojzdnarjev v Solnimgradu. Opomnem Vas, kako dobro bi bilo, ako bi vse tiste kmetijske pridelke, ki jih ima le Vaša dežela, v ta zbor poslali, in da bi se posebno na vse to opomnilo, kar je Krajnski deželi v kmetijstvu posebno lastniga. Predstojništvo imenovanih zborov bo z veliko hvalo vse sprejelo, kar boste tistih pridelkov, pisanj in podobšin (modêlov) kmetijskiga orodja poslali v dokaz, da si tudi v Vaši deželi prizadevate, v kmetijstvu vedno bolj napredovati.“

Nadvojvoda Joan s. r.

Ker so častiti odbori kmetijskih podružnic še po posebnih dopisih povabljeni bili, v ti zadevi po svoji moči pripomoči, se ponoví to povabilo s pričujočim pismom svitliga g. nadvojvoda. Kar se bo v razstavo imenovanih zborov namenilo, naj se pošlje zadnji čas do 20. avgusta kmetijskimu odboru v Ljubljano.

Glavni odbor kmetijske družbe v Ljubljani
26. julija 1851.

Pomenki in sklepi

zbora kmetijskiga podružnice Kamniške.

V 27 listu „Novic“ je bil lepo popisán zbor kmetijske podružnice v Kamniku, v katerim se je veliko udov snidilo. Ker se nam važno zdi, vse v tem zboru pogovorjene in sklenjene reči občinstvu razglasiti*), ker bi marsikaka reč sploh posnemanja vredna bila, naznamimo ob kratkim imenovane pomenke in sklepe.

1. Neki ud se je pritožil zoper dragino nove živinske soli pri nas, katero znajo goljufni prodajavci tudi s peskam in drugo sodergo zmešati. (Ta pritožba je gotova, in kmetijska družba se je ravno zavolj tega že davnej na ministerstvo kmetijstva z odkritoserčno prošnjo obrnila: naj bi se živinska sol — toliko popotrebna za povzdigo živinoreje — v vsih deželah našiga cesarstva po eni niski ceni prodajala, in v tistih prodajavnicah, da se ne bo treba goljufne mešanice bati. Ministerstvo kmetijstva vselej pripravljeno, kar koli je v njegovi moči, potrebam kmetijstva zadostiti, je

*) Iz naznanila, ki ga je častiti odbor podružnice glavnim odboru kmet. družbe poslal. Vred.

te dni družbi pisalo: ali bi ne môgla in ne hotla ona sama prodajo živinske in gnojivne soli prevzeti? Družba je odgovorila, da je v prid kmetijstvu pripravljana, to prodajo prevzeti. Pričakovati smemo, da bomo živinsko sol po niski ceni dobili. Scer pa še povémo, da prava živinska sol ima v 1 centu 97 funtov čiste soli, in le poldrugi funt oglja in ravno toliko encianove ali pelinove štupe. Vred.)

2. Večina zbranih udov je nasvetovala sejanje laške detelje (Incarnatkleee), zato, ker na ravno tisti njivi, kjer se je ta detelja pridelala, se še lahko proso seje. Letas je bil ta pridelk v teh krajih prav obilen. (V „Novicah“ smo že pred več leti priporočevali laško deteljo; ona da obilo zelene (frišne) klaje, ki se posebno molznim kravam prileže; ne prizadene veliko dela; da dvojni pridelk na ravno tisti njivi, katero zlo očisti; scer ni tako nevarna za klajo, kot navadna zelena detelja. Seje se tudi med ajdo, in se z ajdo vkup zavleče; o spomladi se kosí. Vred.)

3. Zavolj naše navadne (štajarske) detelje so bile skušnje na znanje dane, da je veliko bolje, ako se prvo léto trikrat ne kosí.

4. Ker je gotovo, da zavolj vzdignjeniga cola na Horvaški in Ogerski meji se bo veliko več žita in bolj po ceni v naše kraje vozilo, se tedaj prihodnjič ne bo splečevalo, le žita pridelovati, ampak bolje bo kazalo zraven žita živinske klaje obilniši pridelovati za rejo živine, ker bo živinoreja več dobička vergla.

(Konec sledí.)

Naš vék in pa gosence.

(Dalje.)

Med gosencejedci naše dežele sta kraljiček (Zaunkönig) in stéržek (Goldhännchen) nar imenitniši.

Začuditi se je, koliko kraljiček, zraven stéržka nar manjši ptičica v Evropi, gosenc in drugih merčesov poloví in v svoje gnjezdo znese; naravoznanci so zapazili, da po 500- in še večkrat na dan svojim mladim živeža prinese, ki vedno cverčkajo in svoje kljunčike odperte deržijo, da bi jih stari kermili, ker skorej nikdar prav siti niso in hitro prebavljajo. Dve rodovini teh ptičkov celi vert gosenc očistite; zatorej imajo v deželah, kjer se ljudje s sadjorejo pridno pečajo, tega ptička jako v časti ter mu na drevesa male tičnice iz dilic narejene postavijo, v ktere kraljiček rad svoje gnjezdo naredí, ker tako svoje mlade roparskih ptič nar bolj obvarje. Ker ta ptičica odletavnica ni, tedaj vedno pri nas ostane, in se celo leto z merčesi, njih jajčki in mešički preživí, nam je ona nar bolj koristna, in zatorej bi bilo prav, da bi jo v naše verte, kakor drugod privadili, ker ona rada blizo ljudi prebiva.

Stéržek, nar manjši evropejska ptičica, se ne more tako množiti, ker ga že vsaka še tako majhna roparca napade in vžuga; je pa tudi priden merčeso-